בו א מיי׳ פ״ב מהלכות שגגות הלכה ז: בז ב מיי ח"ל

שבת הלכה ח: פ"ז מהלכות

שבת הלכה א סמג

לאוין סה:

מוסף רש"י

. דידע לה לשבת במאי

הלא בכולן שגג, כסבור שכל ל"ט מלאכות מותרות (לעיד סמ). בתחומין. דאינן

בקרבן (שם).

מוסף תוספות

א. במתניתין. תוס' הרא"ש.

. ב. מתיר ע״מ לקשור. פסקי

הרא"ש סימן ב". ג. וקטר חד כלומר. רש"י שם. T. כמו

ערומו. לע״י עס. וו. כמו שהוא. לע״י עס. ה. דאי לא הוה ליה למפרך והא מתיר שלא ע״מ לקשור

ו. פיסוק. תום׳ הרח״ש.

רבינו חננאל (המשך)

נהנה, והמתעסק בשבת פטור מלאכת מחשבת אסרה תורה. ור' יוחנן התם בפרק ארבע מיתות

כדתני תנא הדא מתניתין

. המיה. דחאה ואמר ליה פוק

קנייה, דואהדאמו לידופוק תני לברא, דכל מתניתין דלא מיתוקמא רישא וסיפא בחד טעמא לאו מתניתין

תרצתא היא, ר' יוחנן לטעמיה דאמר בסוף פרק המפקיד מאן דמתרגם לי חבית אליבא דחד תנא

חבית אליבא דדו הנא מובילנא מאניה בתריה לבי מסותא. נתכוון לזרוק ב׳

וזרק ד' אמות, (רבא) [רבה] אמר (חייב) [פטור]

(ובה) אמו (וריב) (פטוד) אביי אמר (פטור) [חייב], פשוטה היא. ומקשינן

ארבעים חסר אחת, ואמר ר' יוחנן עלה שאם עשאן

. כולם בהעלם אחד חייב

על כל אחת ואחת. ולא

על כל אחת ואחת. ולא משכחת כהאי גוונא דחייב בכולן אלא בזדון שבת ושגגת מלאכות. בשלמא

לאביי דאמר כי האי גוונא

ושוגג בלאו שבשיעור. אבות מלאכות ארבעים

ממתניתין דקתני

הוא. ריטב"ל להלו

ל) [ב"ק כו: ע"ש],ב) ועמ"ש לעיל עב: על ב) [עמים נעיי עב. עד הגליון], ג) [לעיל סט. וש"ג], ד) [לעיל סט. ע:] ד) ס"א אלו אבות, ו) לעיל ו: מט: סט. ע: לקמן לו: ב"ק ב. ןכריתות ע: נקמן נו: ב"ק ב. [כרימות ב:], ז) [פי' מוחח חוטי השחין, ח) [נקמן קה.], ט) לעיל ב: [שבועות ה:], י) [לקמן עד:], ל) [דף קה:], () [דף עד:], מ) [לקמן עה.], () ועי' תוי"ט ד"ה והעושה שתין, נ) [בפירקין דף נא:],

הגהות הב"ח

(מ) גמ' רצה המר המור לו) גם (כנו מתוו פעות דהא לא קמיכוין: (כ) שם מרמי לא מיזדרקא ליה: (ג) שם משכח' לה דידע לאיסורא דשבת וידע לה לאיסור מלחכות: (ד) תום׳ לאיסור תנסכות. (ד) הום ד"ה אלא וכו' לשל חולין ונתלאת אחרת והיא של קדשים וכו' תלוש זה ונתלא מחובר אחר ולא: (ה) בא"ר בשאר מנות כנון הבא על הזכור והביא עליו זכור יהבא על הבהמה. נ״ב עי׳ פרק ד' מיתות דנ״ד:

לעזי רש"י

קרפי"ר. להתיר (סיב או אריג לחוטיו). אורדי"ר. להשתות (לערוך את חוטי השתי לקראת

האריגה). **ליצי״ש**. נירים (ניר כמין עין במתקן-אריגה, שבו השתי עובר).

רבינו חננאל וחזרנו לפרק פירוק אחר משום דקשיא דלא . סיפא מיתוקמא מיתוקמא סיפא דהא מתניתין בע"ז אוקמי הכי, רישא בע"ז דקתני עשה שתים בהעלם א', בשבת חייב ב' משא"כ בע"ז, שאם זיבח וקיטר וניסך . בהעלם א' אינו חייב אלא אחת כר' אמי. אבל סיפא דקתני בשאר מצות שגג בלא מתכוין חייב משא"כ בשבת דפטור, בשאר מצות רלאו ע"ז היא. והיכי דמי שהיה סבור שהוא ואכלו ונמצא חלב, כגון זה בשאר מצות הוא דחייב, אבל בשבת האי גוונא נתכוון לחתוך בתלוש וחתכו לחתוך בתלוש וחתכו ונמצא דמחובר לקרקע פטור. ודחי אביי ואמר לא כי האי גוונא לעולם אימא לך חייב, והיכי דמי שגג בלא מתכוין דבשאר מצות חייב ובשבת פטור, כגון שנתכוין בכליעה דרוק ובלעה ונמצא חלב, שאע״פ שלא נתכוין לאכילה דחייב מצוות, ובשבת דנתכוין להגביה . דרר חלוש והוריהו וומצא אבל אם נתכוין לחתיכה בעלמא חייב, (כגון) [וכ״ש] בשאר מצות אם נתכויז בשאר מצות אם נוזכרין לאכילה בעלמא [חייב]. וכדרי נחמן דאמר המתעסק בחלבין ובעריות אע״פ שלא נתכוון חייב שכבר

את התלוש וחתך את המחובר פטור: ואביי. אמר לך לעולם כי האי גוונא אף בשבת חייב דלאו מתעסק הוא והיכי דמי מתעסק דשאר מלות חייב קסבר רוק הוא שהיה חלב נימוח ובלעו דלא איכוין לאכילה דרוק לאו בר אכילה הוא אלא בליעה דכתיב (איוב ז) עד בלעי רוקי ועלתה בידו אכילה דהא לא איכוין לאכילה ודכוותייהו דשבת דפטול נתכוין להגביה ועלתה בידו חתיכה: דהא לא איכוין לוריקה דאיסור. ויהא שוגג בשבת או במלאכה אבל זה אינו שוגג לא בשבת ולא במלאכות אלא מתעסק בדבר אחד של היתר ועלתה חיסור: ולריכח. לחיפלוגי בכולהו אף על גב דדמי להדדי: דארבע בלא תרתי לא מודריק. ווה שנתכוין לשתים וזרק ארבע נעשית מחשבתו דהה יש בכלל ד' שתים הלכך לאו מתעסק הוא: דלא איכוין לוריקה דחרבע. ובליר מהני לח שם זריקה עלה: אבל כסבור רה"י הוא וכו'. דנתכוין לזריקה גמורה: משכחת לה. להאי שנשתכחה תורת כל הלכות שבת ממנו ואפילו הכי חשיבה ליה כזדון שבת ושגגת מלאכות לחיוביה אכל חדא כגון דידע ליה לשבת באיסורין וטעה בשיעורין שנתכוין לפחות מכשיעור ועשה כשיעור דלכולן יש שיעור: אלא לרבא דאמר פטור היכי משכחת לה. דמיחייב שום אדם על כל מלאכה ומלאכה שבהעלם אחד על כרחך בזדון שבת ושגגת מלחכות הוח דבעית לאשכוחיה והכא דאיעלימו כולהו מיניה מאי זדון שבת איכא במה לו שבת 'משאר ימים: ניכר ברחת לרוח: בותני' הזורה. הבורר. פסולת בידיו: המרקד. בנפה. ובגמ' [ע"ב] פריך הני כולהו חדא היא דלהפריש פסולת מתוך אוכל נעשות שלשתן: האופה. לא הוה במשכן דלא שייך אלא בפת ופת לא שייכא במלאכת המשכן אבל כולהו קמייתא הואי בסממנין של לבע תכלת וארגמן ותולעת שני. ובגמראי פריך דשביק תנא מבשל דהוי בסממנים ונקט אופה. ושיעורן של אלו כגרוגרת חוץ מחורש דבכל שהוא לקמן בפרק הבונה (דף קג.): הגווו למר. וכל שאר מלאכות שייכי בנמר של מלאכת המשכן: המלבנו. מכבסו בנהר: המנפצו. קרפי"ר בלע"ו: המיסך. אורדי"ר: בתי נירין. ליל"ש שנתו

שני חוטין בתוך הבית ניר. ובגווו

ובמלבן וכולהו אינך מפרש שיעורן

דסבור שומן הוא ואכלו. והיינו דשגג דסבור שומן הוא ולא נתכוין לאכול חלב וחייב. ואף על פי דמתעסק הוא לרבא דהא לא מתכוין לאכילת איסור חייב דאמר שמואל בכריתות (פ״ד דף יט:) בחלבין ועריות מתעסק חייב שכן נהנה אבל בשבת פטור דלא נהנה והיינו סייעתא לדידיה דאמר נתכוין לחתוך

אלא לאו רישא בעכו"ם וסיפא בשאר מצות ושגג בלא מתכוין בשאר מצות ה"ד דסבור דשומן הוא ואכלו משא"כ בשבת דפטור דנתכוון לחתוך את התלוש וחתך את המחובר פטור ואביי שגג בלא מתכוין ה"ד אדסבור רוק הוא ובלעו משא"כ בשבת דפמור דנתכוון להגביה את התלוש וחתך את המחובר פטור אבל נתכוון לחתוך את התלוש וחתך את המחובר חייב: איתמר ינתכוון לזרוק שתים וזרק ארבע יובא שנתכוון אמר פשור אביי אמר חייב רבא אמר פשור אמי אביי אמר לזריקה דארבע אביי אמר 🐠 חייב דהא קמיכוין לזריקה בעלמא כסבור רשות היחיד ונמצאת רשות הרבים רבא אמר יפטור ואביי אמר חייב רבא אמר פטור דהא לא מיכוין לזריקה דאיסורא ואביי אמר חייב דהא קא מיכוין לזריקה בעלמא וצריכא דאי אשמעינן קמייתא בההוא קאמר רבא דהא לא קמיכוין לחתיכה דאיסורא אבל נתכוון לזרוק שתים וזרק ארבע דארבע בלא תרתי לא (0 מיזרקא ליה אימא מודה ליה לאביי ואי אשמעינן בהא בהא קאמר רבא דהא לא קמיכוין לזריקה דארבע אבל כסבור רה"י ונמצא רה"ר דמכוין לזריקה דארבע אימא מודי ליה לאביי צריכא יחנן אבות מלאכות ארבעים חסר אחת והויגן בה מנינא למה לי וא"ר יוחנן שאם עשאן כולם בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת בשלמא לאביי דאמר כי האי גוונא חייב משכחת לה דידע דאסורא ⁽¹⁾ שבת וידע לה איסור מלאכות וקא מעה בשיעורין אלא לרבא דאמר פמור היכי משכחת לה בזדון שבת ושגגת מלאכות הניחא אי סבר לה כר' יוחנן דאמר כיון ששגג בכרת אע"פ שהזיד בלאו משכחת לה דידע לה לשבת בלאו אלא אי סבר לה כרשב"ל דאמר עד שישגוג בלאו וכרת דידע לה לשבת במאי דידע לה בתחומיו ואליבא דר"ע: מתני יאבות יימלאכות ארבעים חסר אחת הזורע והחורש והקוצר והמעמר והדש והזורה הבורר המוחן והמרקד והלש והאופה הגווז את הצמר המלבנו והמנפצו והצובעו והמווה יוהמיסך והעושה שתי בתי נירין והאורג שני חומין והפוצע שני חומין הקושר והמתיר ∞והתופר שתי תפירות הקורע על מנת לתפור [שתי תפירות] הצד צבי השוחמו והמפשימו המולחו

אלא לאו רישא בע"ז וםיפא בשאר מצות. תימה לר"י דלוקמל כולה בשאר מלות ומאי מה שאין כן בשאר מלות כגון שחט וזרק בחוץ דאינו חייב אלא אחת כדאמר אביי בפרק אחד דיני ממונות (סנהדרין לד:) שם תעשה עשחן הכתוב עשיה חחת ור' חבהו

נמי דפליג מודה דלרבי ישמעאל בשחיטה וזריקה ולר' עקיבא בהעלאה וזריקה דאינו חייב אלא אחת דמחד קרא נפקי ושגג בלא מתכוין כגון שנתכוין לשחוט בהמת חולין והיה לריך לשל חולין ונמצחת (ד) של קדשים דכוותה בשבת נתכוין לחתוך תלוש ונמצא מחובר ולא היה לריך אלא לחלוש דפטור דמלאכת מחשבת בעינן וי"ל דלא מלינן לפרושי הכי דמשמע דפטור בשבת לפי ששגג בלח מתכוין דכה"ג אפילו נתכוין למחובר זה ונמלא מחובר אחר פטור דאין זה מלאכת מחשבת וליכא לאוקמי נמי דמיירי כשנעשה מחשבתו כגון שהיה לריך לחתוך מה שחתך אלא שהיה סבור שהוא תלוש ונמלא שהוא מחובר הא ליכא למימר דכה"ג אם פטור לענין שבת מאשר חטא בה פטור נמי לענין חוץ ומיהו עוד קשה דלוקמא כולה בשאר מצות כגון (ה) נרבע לוכר ורבע את הזכר והבא על הבהמה והביא בהמה עליו דבין לאביי ובין לר׳ אבהו לר׳ עקיבא אינו חייב אלא אחת והשתא שגג בלא מתכוין

עריות לא מיפטר שכן נהנה: העושה שני בתי נירין. לריך לפרש למה פירשא כחן ובאורג 0 ובפולע ובתופר ובכותב

מיתוהם שפיר דמיפטר בשבת מאשר

חטא בה וכגון שנעשית מחשבתו וגבי

ביעור טפי מבשאר: הקושר והמתיר. נ״ע מיחייב במתיר שלא על מנת לקשור אי לא ומדלא תני ליהב כדתני מוחק ע"מ לכתוב אין לדקדק דהכי נמי לא קתני סותר ע"מ לבנות ובפ׳ במה מדליקין (לעיל לא:) אמרינן בהדיח דבעינן סותר ע"מ לבנות ולפי מה שפירש רש"י בגמרא (דף עד:) דאי מתרמי ליה תרי קיטרי בהדי הדדי בשני חוטין זה אלל זה שרי חדג ומניח חד™ משמע דמיחייב בלא על מנת לקשורה ולשון קטר לא משמע כפירושו אבל ר"ח פירש וכן משמע בירושלמי ים כשנפסק חוט בשני מקומות ונקשר מתירין ב' הקשרים ומשליכין לחוץ יהאמצעי וחוזרין וקושרין שתי הרחשים זה בזה וחין בו חלח קשר ח׳ ולפי זה משמע דבעי מתיר ע"מ לקשור והא דלא תני ליה במתיר ובסותר פירשתי בפרק ב' (דף לא: ד"ה וסותר):

מכדי

והמעבד את עורו והממחקו והמחתכו הכותב שתי אותיות והמוחק על מנת לכתוב שתי אותיות הבונה והסותר המכבה והמבעיר המכה בפטיש ייהמוציא מרשות לרשות הרי אלו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת: 1977

לקמן בפרק האורג^ם: הפולע. מנתק. פעמים שיש בשני חוטין יותר מדאי ומנתק מהן ומקלישן ללורך. והני כולהו ממיסך ואילך עד קושר ומחיר שייכי

ביריעות. ולקמני⁰ מפרש מאי קושר ומאי מתיר איכא: **וחופר וקורע.** ביריעות הוא: **על מנה להפור**. פעמים שהנקב עגול ואינו יכול לתופרו יפה אא״כ קורעו כדמפרש בגמרא^ם אבל קורע שלא למפור לא הוי במשכן : **הצד אם הצבי**. וכל מלאכת עורו נוהגת במחשים למשכן בעורומיהן : **המולחו**. לעור : ממחקו. מגרר שערו: מחחכו. מקלעו ומחתכו לרלועות וסנדלים: כותב ומוחק. לקמן (דף קג:) מפרש למאי מיבעיא למשכן שכן רושמין על קרשי המשכן לידע איזה בן זוגו וכותב אות בזו ואות בזו ומוחק פעמים שטעה: מכבה ומבעיר. באש שתחת הדוד של סממנין: מכה בפטיש. הוא גמר כל מלאכה שכן אומן מכה בקורנס על הסדן להחליקו בגמר מלאכה ומתניחין נמי לא מיחייב ליה אלא בגמר מלאכה:

לאביי דאמר כי האי גוונא חייב [כו'], [וקא טעה] בשיעורין כגון זויקת ב' אמות וזריקת ד' וכיוצא בהן. אלא לרבה דאמר כל . כה"ג פטור היכי משכחת [לה], בזדון [שבת] ושגגת מלאכה. הניחא אליבא דר' יוחנן דאמר כיון ששגג בכרת אע"ִפ שהזיד בלאו משכחת לה דידע דאיסור השבת בלאו. אלא לר"ל דאמר עד שישגוג בלאו דרת היכי משכחת לה. ושנינן דידע לה בתחומין י ואליבא דר׳ עקיבא כמו שאמרנו למעלה. אליבא דר' יוחנן פשוטה אליבא דר' יוחנן פשוטה היא, אלא אפילו לריש לקיש כיון דסבר אביי כשנתכוון למקצת האיסור בשגגת איסורו ונזדמן לו כל . האיסור חייב, כגון המתכוון לזרוק ב׳ אמות שהן מקצת איסורו כי האיסור ד' אמות, ונתכוון לזרוק שתים מתוך ארבע (וניזרק) [ונזדמן] לו שזרק ד' חייב. מוקים לה אליבא דר"ל במכיר ויודע (בשיעורו) [בכולן],